

Hoever is het met je gewasbeschermingsplan?

Profiteer van planning gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Het nut van bemestingsplannen is zo langzamerhand goed ingeburgerd in de golfbranche. Maar het lijkt of de golfbranche voor het broertje, het verplichte gewasbeschermingsplan, wat minder warm loopt. Terwijl een goed plan ook hiervoor uiterst nuttig is. Bij het gebruik van herbiciden, fungiciden en sinds juni 2010 ook één insecticide in het grasonderhoud is het juiste moment toepassen voor een optimale werking en het voorkomen van resistentie met de beperkte middelen belangrijk.

Auteur: Broer de Boer

Chemie verbannen van de golfbaan is een prijszwaardige doelstelling. Maar de praktijk is weerbarstig wanneer een greenkeeper de holes op een duurzame wijze wil vrijwaren van onkruid, schimmels, emelten en engerlingen. Vaak is de chemievrij-situatie niet realistisch en moet er toch een greep in de 'gifkast' gedaan worden. De realiteit is dan zelfs dan een goed onderbouwd gewasbeschermingsplan een uitstekende bijdrage kan leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen op een golfbaan: minder actieve stof efficiënter gaan gebruiken.

Afwisseling

Op golfbanen vormen herbiciden verreweg het grootste gedeelte van de gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt worden. Voor de bestrijding van schimmels zijn

er maar enkele middelen, terwijl de wetgever het aantal behandelingen beperkt heeft. Schimmels bestaan uit levend materiaal. Ze vormen sporen, kennen een incubatietijd, zijn al of niet parasitair en veroorzaken infecties. Verstandig preventief gebruik kan het gebruik van de hoeveelheid actieve stof van herbiciden en fungiciden op golfbanen verminderen, maar zorgt ook dat er minder snel resistentie optreedt van een schimmel of onkruid tegen een bepaald middel. Afwisseling met middelen met actieve stoffen uit andere chemische groepen en kennis van de werking tegen schimmels en/of onkruiden is hierbij uiterst belangrijk.

Efficiëntie

Verdieping in die roulatie van middelen kan de efficiëntie van een bestrijding vergroten. Maar

er zijn nog twee zaken die daarin bijdragen. Ten eerste is dat de bepaling van de juiste periode van bestrijding. Die is bijvoorbeeld afhankelijk van het moment van een verwachte infectie. In de tweede plaats moet men denken aan het uitvoeren van een bespuiting op een het optimale tijdstip van de dag, afhankelijk van de weersgesteldheden. Voor wat betreft dat laatste ontwikkelde het Deventer bedrijf Agrovision, een zogenaamde weerfax, die in 2011 op twee golfbanen gebruikt gaat worden. Daarmee behoort onder optimale omstandigheden vermindering van de hoeveelheid gebruikt middel met behoud van resultaat tot de mogelijkheden.

Gewasbeschermingsplan belangrijk

Drie adviseurs geven hun visie over het fenomeen gewasbeschermingsplan. Bart

Bart van Kollenburg, Joh. Vos Capelle.

van Kollenburg Bart, Joh. Vos Capelle; Mark Timmermans, Prograss en Bert Westhoff, adviseur akkerbouw van BASF Nederland BV. Enkele conclusies: je kunt meer doen met zo'n gewasbeschermingsplan, kennisniveau van gewasbeschermingsmiddelen en hun werking moet vergroot worden; geïntegreerde bestrijding wordt steeds belangrijker; een goed plan vergroot bewustwording rondom gebruik van middelen en leidt tot een meer pro-actieve opstelling. De sector kan hiermee zijn voordeel doen.

Geen lastenverzwaring

Bart van Kollenburg, zegt over het maken van een gewasbeschermingsplan het volgende: "Op zichzelf betekent het geen extra lastenverzwaring voor de (hoofd)greenkeeper. De eisen die onder andere de nieuwe VWA (tijdelijke werkorganisatie van de AID, PD en VWA) hieraan stelt zijn zeer minimaal. Zelf heb ik een aantal jaren geleden voor onze klanten een standaard plan gemaakt, speciaal voor golfbanen en groenaanemers. Het plan bestaat in het kort uit vijf delen:

1. Wat voor grondgebonden ziekten, plagen en onkruiden verwacht je?
2. Hoe probeer je dat te voorkomen?
3. Hoe houdt je in de gaten of je een aantasting

Bij welke schadedrempel van sneeuwschimmel ga je spuiten?

hebt

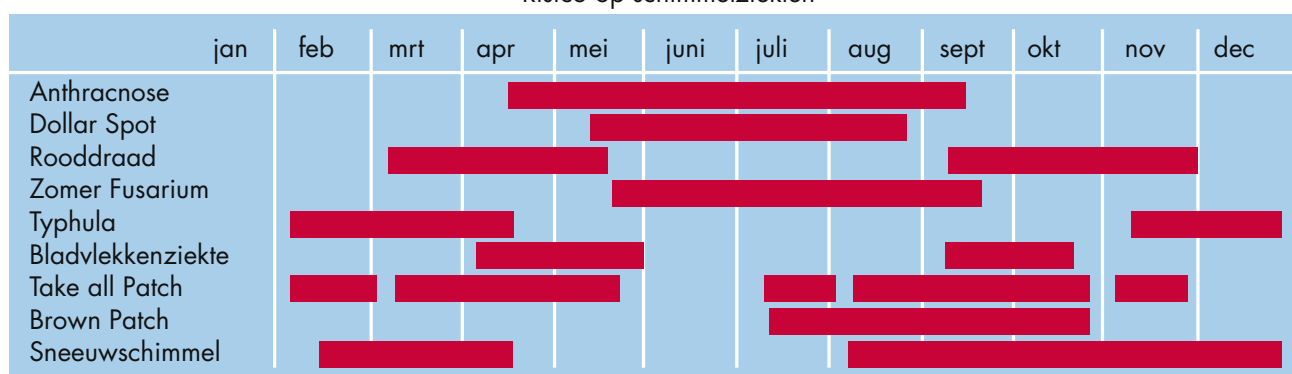
4. Welke milieuvriendelijke en of cultuurtechnische maatregelen neem je?
5. Als je dan toch besluit chemische middelen toe te passen, hoe zorg je dan voor de minste milieubelasting?

Na het invullen van dit door ons gemaakte gewasbeschermingsplan voldoet men aan de wet. Ik ben echter zelf van mening, dat het op deze wijze een wassen neus is, het is leuk dat wij een plan maakten waarbij je door middel van het zetten van kruisjes voldoet aan de wettelijk gestelde eisen, maar wat doen men ermee? Ja, opbergen in de boekhouding...Maar je kunt er meer mee!

Ik ben van mening dat je een plan moet maken waarbij je concreet aangeeft hoe je met gewasbescherming in het algemeen omgaat. Wanneer ga je middelen toepassen en vooral wanneer niet. Hierbij dien je dus een schadedrempel aan te geven. In de tuinbouw kennen we een economische schadedrempel: wanneer kost een bespuiting minder dan dat de economische schade (minder oogst) zal zijn. Wat is de schadedrempel dan bij golfbanen? Greenkeepers moeten voor de eigen

baan bepalen wat de schadedrempel is van bijvoorbeeld sneeuwschimmel. Bij de ene baan is dat misschien 10 procent van het greenoppervlak, bij de andere baan wellicht 20 procent. En als we dan sneeuwschimmel gaan bestrijden, doen we dat dan met sulfaten (ofwel een bemesting met ijzersulfaat) of zetten we hiervoor Caramba of Signum in. Hierbij moet men rekening houden met het feit dat beide middelen vooral preventief werken en opgenomen moet worden door de plant en dus bij lage temperaturen weinig tot geen effect zullen hebben. Neem dus in je plan op dat je pas toepast vanaf een temperatuur van circa 10 graden Celsius. Ook resistentie dient opgenomen te worden in dit plan. Hoe ziet je inzetschema van fungiciden eruit? Zo dien je dat te doen voor alle te verwachten ziekten en plagen. Neem hierin ook de inzet van biologische / natuurlijke maatregelen mee. Vergeet echter niet ook het ontsmetten van werktuigen en machines op te nemen in de werkinstructies. Kortom, zie het gewasbeschermingsplan niet als een lastenverzwaring, maar als een kans om jezelf weer eens de spiegel voor te houden. Enkel als we ieder jaar minder milieubelastende middelen gaan gebruiken of in ieder geval voorkomen dat de middelen het milieu meer

Risico op schimmelziekten

Mark Timmerman, Prograss.

belasten, zullen de middelen toegelaten blijven. En dat is toch in ieders belang?"

Geïntegreerde bestrijding

Mark Timmerman zegt het volgende: "We moeten wat middelen betreft roeien met de riemen die we hebben. Met de toelating van de nu beschikbare middelen heeft ook het verschijnsel "resistentie" weer de kop op gestoken in de schimmelbestrijding. Dat is niet zo vreemd gezien het zeer beperkte aantal werkzame stoffen dat beschikbaar is. Ook ik ben van mening dat een goed gewasbeschermingsplan kan bijdragen aan het voorkomen van ziekten en plagen en het optreden van resistentie. Belangrijk onderdeel van zo'n plan is de geïntegreerde bestrijding. Kort samengevat betekent dit: hoe probeer je te voorkomen dat je middelen moet toepassen en hoe beperk je het gebruik er van zo veel mogelijk? Wat mij betreft is dat nog steeds uitgangspunt nummer één. Maar het is ook een bittere noodzaak gezien de beperktheid in werkzame stoffen en de mogelijke neveneffecten van producten. Kennis speelt hierbij een

Bert Westhoff, BASF Nederland.

belangrijke rol. Hier laat de overheid volgens mij een steekje vallen. Op het gebied van scholing mis ik bijvoorbeeld licentiebijeenkomsten voor de specifieke doelgroep greenkeepers en groundsman. Als je enerzijds een verplichting oplegt moet je er anderzijds voor zorgen dat dit op een goede wijze ingevuld kan worden. Alles om een zo optimaal resultaat te bereiken: zo weinig mogelijk ziektes met zo min mogelijk middelen. Bij Prograss tracht hiervoor een goede invulling te geven en heeft het initiatief genomen om kennisbijeenkomsten voor de specifieke doelgroep te organiseren."

Pro-actief handelen

Bert Westhoff, adviseur akkerbouw van BASF Nederland BV laat weten dat greenkeepers en sportveldbeheerders net als akkerbouwers al jaren verplicht zijn een gewasbeschermingsplan op te stellen aan het begin van het seizoen. "Na aanvankelijke bezwaren is in de akkerbouw het gewasbeschermingsplan ondertussen een vast onderdeel van de seizoensplanning geworden. Het opstellen van zo'n plan heeft namelijk een paar voordelen. Behalve het heel simpel in beeld hebben wat de behoefte aan welke middelen zal zijn (logistiek) wordt de teler ook 'gedwongen' grondig na te denken over zijn teeltplannen voor het komende seizoen. Dit betekent dat er een verschuiving plaats vindt van reactief naar pro-actief handelen als het gaat om het oplossen of eigenlijk voorkomen van problemen in zijn teelten. Door actief na te denken over, en het bespreken met een adviseur van het gewasbeschermingsplan is de teler veel bewuster bezig met gewasbescherming. Hierdoor kan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zowel geoptimaliseerd als geminimaliseerd worden. Ook het nadenken over niet-chemische oplossingen voor bepaalde problemen wordt op deze manier gestimuleerd. Uiteindelijk leidt dit tot een goed afgewogen en uitgedokte strategie tegen de verschillende bedreigingen van uw gewas. Dit vergroot de kans op een succesvolle teelt aanmerkelijk! En dat kan ook in de greenkeeping of het onderhoud van sportvelden gelden."

Overheidsloket.nl

Wat zegt overheidsloket over het gewasbeschermingsplan?

U moet een gewasbeschermingsplan opstellen en een administratie bijhouden als u: gewasbeschermingsmiddelen toepast bij de teelt van gewassen, bij de behandeling van geoogste planten of ander plantaardig materiaal; gewasbeschermingsmiddelen in bezit of voorraad heeft met het plan deze te gebruiken op verharde oppervlakten. In het gewasbeschermingsplan geeft u aan op welke manier in uw bedrijf uitvoering wordt gegeven aan goede gewasbeschermingspraktijken en geïntegreerde bestrijding bij de teelt van gewassen. De uitgangspunten voor goede gewasbeschermingspraktijken en geïntegreerde bestrijding staan in het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Er is geen vaste formule voor het maken van een gewasbeschermingsplan. Het moet toegankelijk zijn opgesteld. Er is een standaardformulier in voorbereiding, maar u bent niet verplicht dit te gebruiken. Het is slechts bedoeld als hulpmiddel. Het plan moet verder aanwezig zijn op het bedrijf van de gebruiker en iedereen moet het kunnen inzien.

Administratie

U moet een administratie bijhouden met de volgende gegevens:

- de naam en het toelatingsnummer van het gewasbeschermingsmiddel, zoals die op de verpakking van het gewasbeschermingsmiddel zijn vermeld;
- de datum, waarop het gewasbeschermingsmiddel is gebruikt;
- het perceel met de oppervlakte waarop het gewasbeschermingsmiddel is gebruikt;
- de gebruikte hoeveelheid van het gewasbeschermingsmiddel.

Vrijstelling

Gebruikers die een biologische productiemethode toepassen volgens het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode zijn met betrekking tot de teelten die volgens een biologische productiemethode plaatsvinden, vrijgesteld van het opstellen van een gewasbeschermingsplan en het voeren van een administratie.

Bron: overheidsloket.nl